

PL-SK

Interreg

Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

EURÓPSKA ÚNIA

AKO SME SPOLOČNE SLÁVNOSTNE OTVORILI VYHLIADKOVÚ VEŽU

Pozvánka na spoločné stretnutie spojené s výstupom k vyhliadkovej veži bola rozoslaná všetkým pozvaným hosťom a zverejnená na oficiálnych stránkach obce Krušetnica. Dňa 15.09.2020 sa teda stretli zástupcovia oboch obcí – Krušetnice (SK) a Jelesnej (PL) za prítomnosti pracovníkov Žilinského samosprávneho kraja za účelom otvorenia veže a zároveň upevnenia vzájomnej spolupráce.

OBEC KRUŠETNICA VŠETKÝCH SRDEČNE POZÝVA NA OTVORENIE VYHLIADKOVEJ VEŽE

Dňa: 15.09.2020
Zraz: 13:00 pred obecným úradom v Krušetnici
Slávnostné otvorenie veže bude o 14:00 pri veži,
kde sa bude podávať guláš i občerstvenie.

Všetci ste srdečně pozvaní!

Gmina Krušetnica serdecznie zaprasza wszystkich
do otwarcia wieży widokowej

Realizované prostredníctvom mikroprojektu s názvom „Spoločne lesnými cestami i necestami“

Zrealizowano w ramach mikroprojektu pt. „Razem leśnymi drogami i drogami” Społecznie leśnymi cestami i necestami.

W dniu: 15.09.2020
Spotkanie: 13:00 przed Urzędem Miejskim w Krušetnici.

Uroczyste otwarcie wieży nastąpi o godz. 14:00 przy wieży, gdzie będzie serwowany gulasz i przekąski.

Wszystkich serdecznie zapraszamy!

O 13:00 sme sa všetci stretli pri obecnom úrade v Krušetnici, naši poľskí priatelia vystúpili z autobusu a starostka p. Terézia Pacoňová ich srdečne privítala – tradične prípitkom a chlebom so soľou. Nasledoval príhovor starostky p. Terézie Pacoňovej, pridala sa aj p. Anna Wasilewska, ktorá poďakovala za pozvanie do Krušetnice. Ocenila vzájomnú spoluprácu, pochválila spoločný mikroprojekt a spolu so svojimi krajanmi sa tešila na výstup k vyhliadkovej veži.

Všetci hostia sa podpisovali do prezenčných listín.

Počas celého dňa
sprevádzala
všetkých účastníkov
ľudová hudba, spev
a veselá nálada.

V početnej skupine 40 Poliakov a cca 200 Slovákov, prevažne Krušetničanov sme sa spoločne vybrali na vyhliadkovú vežu. Cesta trvala asi hodinu, cestou sa o návštevníkov starali poslanci obecného zastupiteľstva obce Krušetnica, ktorí ponúkali návštevníkom nápoje.

Počas absolvovania trasy náučného chodníka sme sa postupne zastavili pri každej informačno-náučnej tabuli, ku ktorej nám poskytol odborný výklad pracovník zo Správy CHKO Horná Orava.

Informačno- náučná tabuľa č. 1 o samotnom náučnom chodníku, o obci Krušetnica, jej okolí a zaujímavých miestach

Naši milí priatelia prírody, veľmi sa tešíme, že ste zavítali práve do obce Krušetnica a rozhodli sa bližšie spoznať jej prírodné hodnoty.

Pozývame vás na prechádzku našou malebnou krajinou. Na trase náučného chodníka s názvom „Príroda našimi očami“ spoznáte okolie obce, viaceré vzácne biotopy, druhy rastlín či živočíchov.

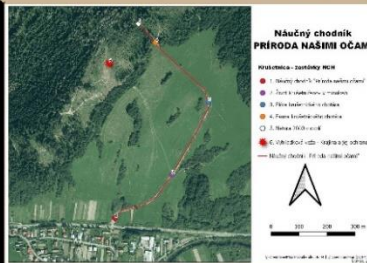
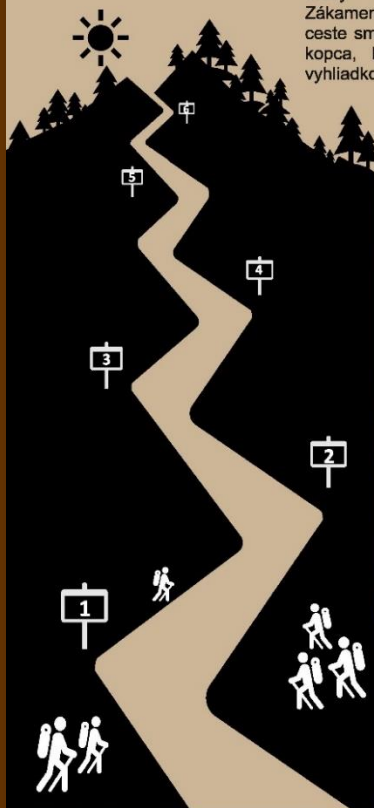
Trasa náučného chodníka s názvom „Príroda našimi očami“ v k.ú Krušetnica je dlhá približne 1 km, s prevýšením takmer 200 výškových metrov. Celkovo je na nej umiestnených šesť náučno-informačných tabulí, v slovenskom i poľskom jazyku a je ukončená vyhladkovou vežou a príjemným posedením.

Trasa začína na lúčach po pravej strane cesty prvej triedy v smere na obec Zákamenné, pokračuje po poľnej ceste smerom k lesu na vrchole kopca, kde je umiestnená aj vyhladková veža. Z nej sa vám naskytne veľmi pekný pohľad na oravskú krajinu.

Trasa je obojsmerná. Šesť informačných tabulí náučného chodníka Vám predstaví život Krušetníčanov v minulosti, krásy oravskej prírody, a to od vzácnych druhov rastlín, ako aj živočíchov po informácie o významných chránených územiach NATURA 2000 a Chránenej krajinej oblasti Horná Orava.

Počas celej trasy uvidíte neopísateľné výhľady na tunajšiu krajinu, Oravské Beskydy, Oravskú Maguru, Tatry. Nebojte sa návštevu na našom náučnom chodníku opakovať. Čas strávený v prírode je v dnešnej dobe časom najzmyslupnejším využitím v prospech vášho tela a najmä mysle. Otvorte preto zmysly dokorán a užívajte si toto objatie prírody.

Tematiczne przystanki ścieżki dydaktycznej

1. Ścieżka dydaktyczna „Przyroda naszymi oczami”
2. Życie mieszkańców Krušetnicy w przeszłości
3. Flora okolic Krušetnicy
4. Fauna okolic Krušetnicy
5. NATURA 2000 w okolicy
6. Przyroda i jej ochrona

Realizované prostredníctvom mikroprojektu s názvom „Spoločné lesnými cestami i necestami”

Realizowane w ramach mikroprojektu pt. „Razem przez leśne ścieżki i bezdroża.”

www.krusetnica.sk
www.jelesnia.pl
www.zilinskazupa.sk
sk.plsk.eu

Smrek vyrastajúci zo skaly

Označenie Chránenej krajinyj oblasti

1. NÁUČNÝ CHODNÍK "PRÍRODA NAŠIMI OČAMI"

Milí návštevníci, vitajte na našom náučnom chodníku

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

ZILINSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

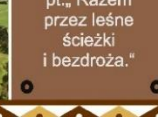
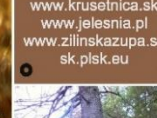

Nasi milí przyjaciele przyrody, cieszymy się, że zawitaliście właśnie do naszej wsi Krušetnica (słow. Krušetnica) i zdecydowaliście się bliżej poznać jej walory przyrodnicze. Zapraszamy na wycieczkę po naszej malowniczej okolicy. Na trasie ścieżki dydaktycznej możecie zapoznać się z okolicą wsi, licznymi rzadkimi siedliskami, gatunkami roślin i zwierząt.

Trasa ścieżki dydaktycznej „Przyroda naszymi oczami”, w granicach katastralnych gminy Krušetnica ma długość ok. 1 km, a przewyższenie na trasie wynosi 200 metrów. Znajduje się tam 6 tablic informacyjnych w języku słowackim i polskim oraz ukończona wieża widokowa z miejscem do odpoczynku. Trasa zaczyna się na łąkach po prawej stronie drogi I. klasy w kierunku wsi Zakamienny Klin (Zákamenné), biegnie poľną drogą w kierunku lasu na szczycie wzgórza, gdzie znajduje się również wieża widokowa. Trasa jest dwukierunkowa.

Z życiem mieszkańców Krušetnicy w przeszłości, pięknem przyrody orawskiej a szczególnie z rzadkimi gatunkami roślin i zwierząt oraz informacjami o obszarach chronionych Natura 2000 i Obszarze Chronionego Krajobrazu Górná Orava (CHKO Horná Orava) zapozna Was sześć tablic informacyjnych znajdujących się na ścieżce dydaktycznej. Podczas zwiedzania całej trasy zobaczycie niezapomniane widoki na okolicę, Beskidy Orawskie, Magurę Orawską, Tatry. Nie odmawiajcie sobie powtórnych odwiedzin naszej ścieżki dydaktycznej. Czas spędzony dla łonie natury to czas, który jest najbardziej sensownie wykorzystany na rzecz twojego organizmu, a zwłaszcza umysłu. Dlatego uruchomcie swoje zmysły i rozkoszujcie się czasem spędzonym na łonie natury.

Informačno-náučná
tabuľa č. 2 o vzniku
obce, o živote
obyvateľov
Krušetnice
v minulosti,
poľnohospodárstve,
školstve
a náboženstve

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

2. ŽIVOT KRUŠETNIČANOV V MINULOSTI

Náučný chodník "Príroda našimi očami"

**ŽILINSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ**

Zrealizované v rámci mikroprojektu pt. „Razem przez leśne ścieżki i bezdroża.“

Jeden z najstarších domov v dedine

Kríz Najsv. Trojice pri cintoríne

Ženy sidi z pola

Starý most smerom na Lomnó

Voly predstavovali hlavnú ťažnú silu

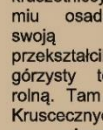
Kostol sv. Michala Archanjela

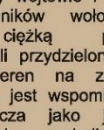
Malý náčrt kostola

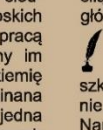
Majské chalupy

Orba na Bôdovce

Práca na poli

Pohľad na Vladašiu dedinu

W piśmie z 1604 roku
hrabia Juraj Thurzo, pan zamu i Orawy ogłasza, że Ondrej i Stanisław Kosovec, krušetniccy wójtowie i siedmiu osadników wołoskich swoją ciężką pracą przekształcili przydzielony im górzysty teren na ziemię rolną. Tam jest wspomnianą Krušecznycza jako jedna z wiosek osiedlonych na prawie wołoskim, do której przybyli pierwsi osadnicy już przed 12 laty, tzn. już w 1592 roku.

Mieszkańcy Krušetnicy gorliwie zajmowali się rolnictwem. Obrabiali pola, gdzie uprawiali głównie rośliny użytkowe, takie jak len, konopie, zboża i hodowali przeważnie bydło. Zajmowali się szłaśnictwem, domowym wyrobem sukna i koszykarstwem. Duże znaczenie dla gospodarki miały woły, które były główną siłą pociągową przy pracy. Głównym źródłem utrzymania rodzin poddanych była głównie hodowla krów.

W przeszłości dzieci chodziły do szkoły tylko w zimie. O tej porze roku nie było żadnych prac w polu. Nauczano trzech przedmiotów: czytania-pisania, religii i liczenia. Pierwszy budynek szkoły został zbudowany z drewna w 1870 roku. Miał tylko jedną klasę i stał w miejscu obecnego Urzędu Gminy.

Mieszkańcy Krušetnicy wybudowali własny drewniany kościół w 1666. Stał w miejscu obecnego kościoła, był poświęcony św. Michałowi Archaniołowi. Kościół odwiedzali wierzący z Łomnej (Łomná) i Zakamiennego Klinu (Zákamenného). Ewangeliści i katolicy żyli w zgodzie, na zmianę modlili się w drewnianym kościele tak katolicy, jak i ewangelicy.

Ako postupne rástla naša obec:

1592 sa datuje vznik obce
1602 má obec 5 domov
1619 má 7 usadlostí
1624 má asi 90 obyvateľov
1716 už 310 obyvateľov
1778 má 390 obyvateľov
1821 v 121 domoch žilo 820 ľudí
2019 má 274 domov a 959 ľudí

Jak w miarę czasu rozrastała się nasza wieś:

1592 to rok założenia wsi,
1602 wieś ma 5 domów,
1619 ma 7 gospodarstw,
1624 ma prawie 90 mieszkańców,
1716 już 310 mieszkańców,
1778 ma 390 mieszkańców,
1821 w 121 domach żyło 820 ludzi,
2019 ma 274 domów i 959 mieszkańców.

Historickou listinou z roku 1604 gróf Juraj Thurzo, pán Oravského hradu i celej Oravy oznamuje, že Ondrej a Stanislav Kosovec, krušetnickí šoltýsi a siedmi valaskí osadníci prerobili im pridelený vrškovitý kraj na ornú pôdu a usadili sa tam. V tejto listine sa spomína Krušecznycza, ako jedna z valaských dedín, kam prišli prví usadlíci už pred 12 rokmi od vydania listiny, t.j. už v roku 1592. Takže vznik obce Krušetnica sa datuje rokom 1592.

Vlastný drevený kostol si Krušetníci postavili v r. 1666. Stál na tom istom mieste ako terazí a bol zasvätený svätému Michalovi Archanjelovi. Tento kostol navštevovali aj veriaci z Łomnej a Zákamenného. Ewangeliści a katolíci žili v zhode a v kostolíku sa striedavo modlili katolíci a ewangelicy.

Do školy v minulosti deti chodievali iba v zime. V tomto ročnom období nebolo treba pomáhať pri prácach na poliach a tak mali čas na vzdelávanie. Učili sa len tri predmety: čítanie-písanie, náboženstvo a počty.

Prvá budova školy bola postavená z dreva v roku 1870. Mala iba jednu učebňu a stála na mieste súčasného obecného úradu.

Obyvatelia Krušetnice sa v minulosti horľivo venovali poľnohospodárstvu. Obrábali pôdu, kde pestovali úžitkové plodiny ako konope, ľan, obilie a chovali prevažne dobytok. Venovali sa tiež salaśníctvu, domácej výrobe sukna a košíkarstvu.

Veľký význam pre hospodárstvo mali voľy, ktoré predstavovali hlavnú ťažnú silu pri prácach keďže v tej dobe nebola iná možnosť ako pomáhať si zvieratami. Hlavným zdrojom obživy pre poddanské rodiny bol najmä chov kráv.

Zachovávanie chovu dobytku

Pásenie kráv na Bôdovce

Sušenie seno

Zorané pole na jeseň

Zemiarstvo na Oravskom darí

Zrelé klasy jačmeňa sa skľábajú k zemi

Prípravené na žetvu

Zber žetviakov

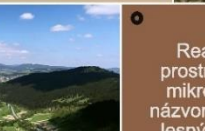
Realizované prostredníctvom mikroprojektu názvom „Spoločné leśnémi cestami i necestami“

Lúka na Kamennom

Pohľad na súčasnú dedinu

Zber sena

Informačno-náučná
tabuľa č. 3 o krásne
tunajšej flóre –
lesov, rastlín, kvetín,
tráv, húb, ktoré
nájde v okolí
Krušetnice vrátane
vzácnych druhov

LESY

Vyššie položené miesta pokrývajú ihličnaté lesy. Tie sú zastúpené predovšetkým smrekovými monokultúrami. Ich hlavnou drevinou je smrek obyčajný, sporadicky jedľa biela, či buk lesný. Etáž krovin v tomto chotári nebýva výrazne vyvinutá. Na obnažených plochách po ťažbe, či po kalamite sú zastúpené druhy ako jarabina vtáčia, či porasty ostružiny ožiny. V podraсте môžeme nájsť viaceré druhy paprad'orastov, machorastov, či kríčky brusnice čučoriedkovej, slivky trnkovej alebo jemnú kysličku obyčajnú. Z húb sa môžeme často stretnúť s hriбом smrekovým či muchotrávkou červenou.

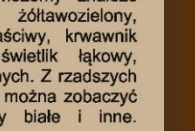
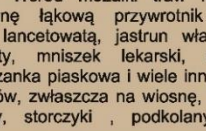
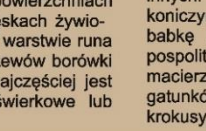
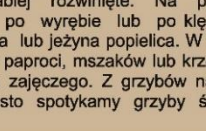
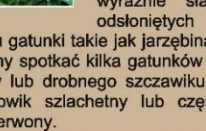
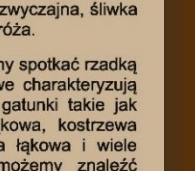
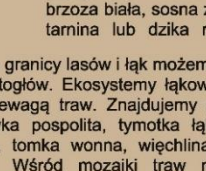
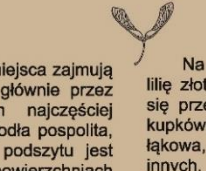
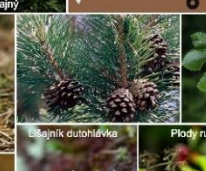
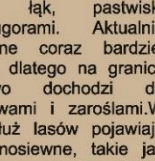
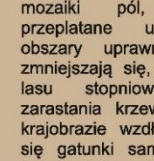

LÚKY A PASIENKY

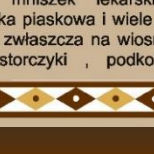
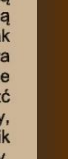
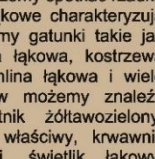
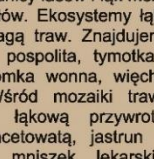
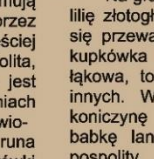
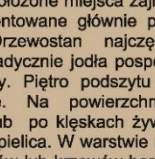
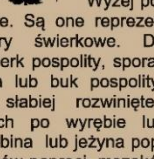
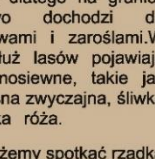
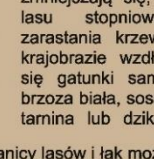
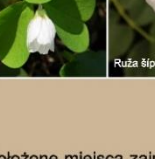
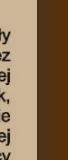
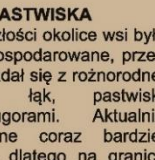
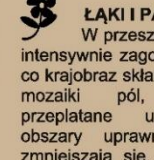
Okolie obce bolo v minulosti hojne obhospodarované a tak bola krajina pestrou zmesou polí, lúk, pasienkov, popretkávaných remízami. V súčasnosti sa obhospodarované plochy zmenšujú, preto na hranici lesa dochádza k postupnému zarastaniu krovinnami a drevinami. Pozdĺž lesov sa pomaly do krajiny primiešavajú náletové druhy ako breza biela, borovica lesná, slivka trnková, či ruža šípová. Na rozhraní lesa a lúk sa môžeme stretnúť so vzácnou ľaliou zlatohlavou.

Lúčne spoločenstvá sa vyznačujú prevahou tráv. Nachádzame tu druhy ako reznáčka laločnatá, timotejka lúčna, kostrava lúčna, tomka voňavá, lipnica lúčna a iné. Medzi spleťou tráv nájdeme ďatelinu lúčnu, alchemilkú žltozelenú, skorocel kopijovitý, margarétu bielu, rebriček obyčajný (tzv. myši chvost), púpavu lekársku, podbeľ liečivý, prvosienku jarnú, očianku Rostkovovú, dúšku materinú a mnoho ďalších.

Z tých vzácnejších druhov rastlín tu najmä z jari možno vidieť kvitnúť na lúčach šafrán karpatský, vstavačovec májový, vemenník dvojlistý a mnohé iné pestré druhy kvitnúcich rastlín.

Realizované
prostredníctvom
mikroprojektu s
názvom „Spoločne
lesnými cestami i
necestami“

LASY

Wyżej położone miejsca zajmują lasy iglaste. Są one reprezentowane głównie przez monokultury świerkowe. Drzewostan najczęściej tworzy świerk pospolity, sporadycznie jodła pospolita, jodła biała lub buk pospolity. Piętro podszycu jest wyraźnie słabiej rozwinięte. Na powierzchniach odsłoniętych po wyrębieniu lub po kłeskach żywiołowych rosną tu gatunki takie jak jarzębina lub jeżyna popielica. W warstwie runa leśnego możemy spotkać kilka gatunków paproci, mszaków lub krzewów borówki czarnej, tminy lub drobnego szczawiku zajęczego. Z grzybów najczęściej jest spotykany borowik szlachetny lub często spotykamy grzyby świerkowe lub muchomor czerwony.

ŁĄKI I PASTWISKA

W przeszłości okolice wsi były intensywnie zagospodarowane, przez co krajobraz składał się z różnorodnej mozaiki pól, łąk, pastwisk, przeplatane ugorami. Aktualnie obszary uprawne coraz bardziej zmniejszają się, dlatego na granicy lasu stopniowo dochodzi do zarastania krzewami i zaroślami. W krajobrazie wzdłuż lasów pojawiają się gatunki samosiewne, takie jak brzoza biała, sosna zwyczajna, śliwka tamina lub dzika róża.

Na granicy lasów i łąk możemy spotkać rzadką lilie żłotogłów. Ekosystemy łąkowe charakteryzują się przewagą traw. Znajdujemy gatunki takie jak kupkówka pospolita, tymotka łąkowa, kostrzewa łąkowa, tomka wonna, wiechlina łąkowa i wiele innych. Wśród mozaiki traw możemy znaleźć koniczynę łąkową przywrotnik żółtawozielony, babkę lancetowatą, jastrun właściwy, krwawnik pospolity, mniszek lekarski, świetlik łąkowy, macierzanka piaskowa i wiele innych. Z rzadszych gatunków, zwłaszcza na wiosnę, można zobaczyć krokusy, storczyki, podkolany biały i inne.

Informačno-náučná
tabuľa č. 5
o sústave NATURA
2000, ktorá zahŕňa
tie najvzácnejšie
územia, v ktorých
majú domovy
chránen'ratliny,
živočíchy a biotopy.

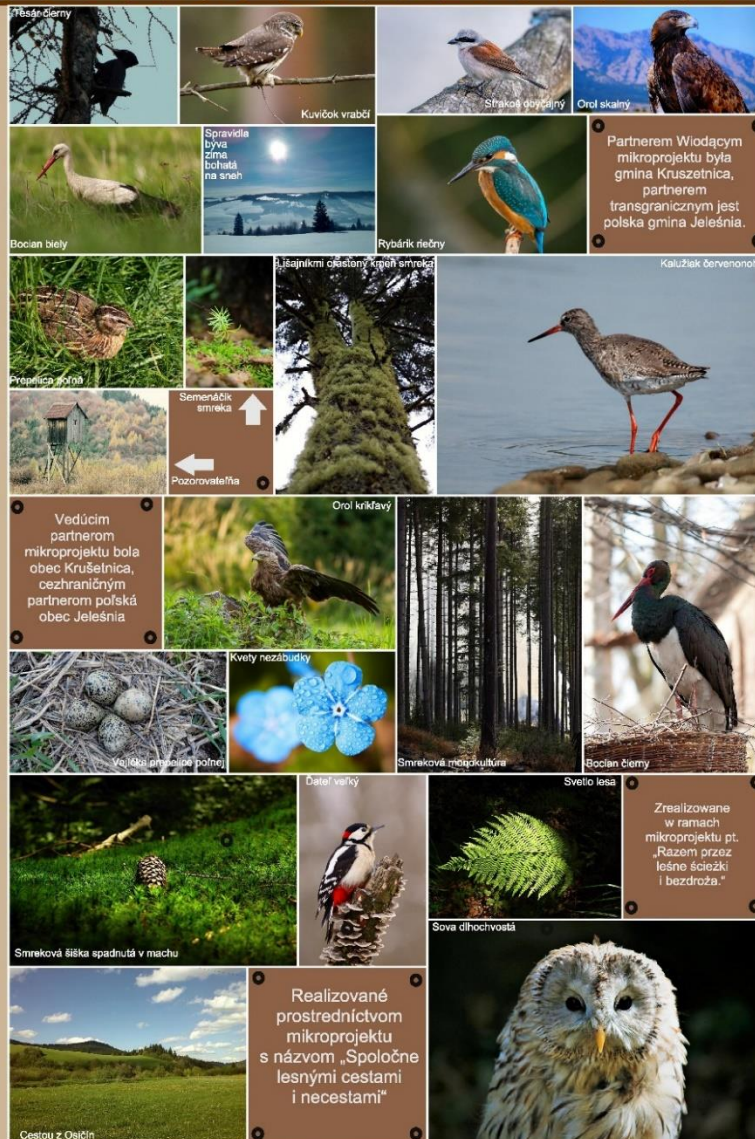
Označenie NATURA 2000 - sústava chránených území, ktorá má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov EÚ. Územia, patriace do sústavy NATURA 2000 máme aj na Orave.

Na základe smernice o vtácoch bolo vyhlásené Chránené vtáčie územie Horná Orava, ktoré má hranice a územie totožné s Chránenou krajinou oblasťou Horná Orava. Rozprestiera sa teda aj v extraviláne obce Krušetnica. Účelom CHVÚ Horná Orava je zachovanie biotopov druhov vtákov európskeho významu a zabezpečenie prežitia a rozmnožovania týchto druhov. Horná Orava je jedným z piatich najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov bocian biely, bocian čierny, ťubník trojprstý, hlucháč hôrny, chrpákáč poľný, kalužiak červenonohý, kuličok vrbáč, orol kríľavý a tetov hoľniak. Pravidelne tu hniezdi viac ako 1 % národnej populácie druhov, ako napríklad: jariabok hôrny, orol skalný, pŕtik kapcavý, prepelica poľná, rybárik riečny, sova dlhochvostá, strakoš obyčajný, či tesár čierny. CHVÚ Horná Orava tak patrí pre niektoré predmety ochrany medzi najvýznamnejšie chránené vtáčie územia na Slovensku.

Na základe smernice o biotopoch bolo na Orave vyhlásených 22 území európskeho významu (SKUEV) najmä pre ochranu rašeliniskových, lúčnych a horských smrekových lesných biotopov. V okolí Krušetnice sa nachádza viacero hŕí, ktoré vynikajú veľkým druhovým bohatstvom bylín. Najbližšie sa nachádzajú: Lomniarska hŕa SKUEV0826, Koleňová, Hruštínska hŕa a Lesniarska hŕa.

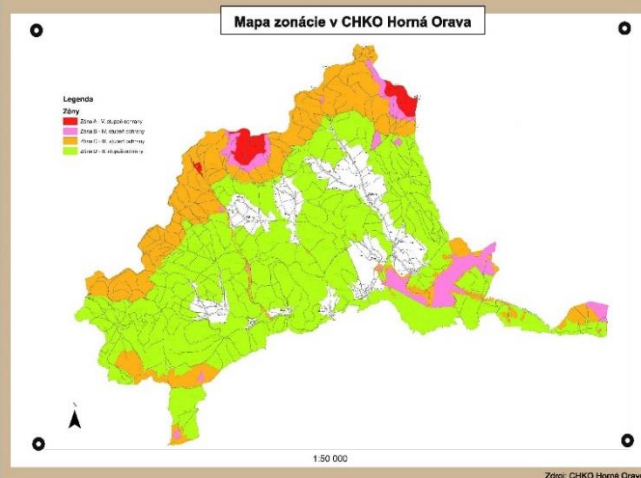
NATURA 2000 – sieť obszarów chronionych, która ma na celu ochronę najrzadszych i najbardziej zagrożonych gatunków dzikich roślin, dzikiej fauny i siedlisk przyrodniczych występujących na obszarze Unii Europejskiej. Obszary sieci NATURA 2000 znajdują się także na Orawie.

Na podstawie dyrektywy ptasiej zostały wyznaczone Chronione Obszary Ptasie Górna Orawa (Chránené vtáčie územie Horná Orava), które mają granice i obszar identyczny z Obszaru Chronionego Krajobrazu Górna Orawa. Znajdują się również na obrzeżach miejscowości Krušetnica. Celem OSO Górna Orawa jest ochrona siedlisk gatunków ptaków o znaczeniu europejskim (które podlegają ochronie OSO) oraz zapewnienie przetrwania i reprodukcji tych gatunków. Górna Orawa jest jednym z pięciu najważniejszych obszarów na Słowacji pod względem gniazdowania gatunku bociana białego, bociana czarnego, dzięcioła trójpalczastego, gluszcza, derkacza zwyczajnego, krwawodzioba, sówki, orlika krzykliwego, cietrzewia. Regularnie gniazduje tu ponad 1% krajowej populacji gatunków, takich jak: jarząbek, orzeł przedni, włośnatka, przepiórka, zimorodek, puszczyk uralski, dzierzba gąsiorek, lub dzięcioł czarny. Pod względem niektórych przedmiotów chronionych. Obszar Chronionego Płactwa Górna Orawa jest jednym z najważniejszych obszarów chronionego płactwa na Słowacji.

Na podstawie dyrektywy ptasiej zostały wyznaczone Chronione Obszary Ptasie Górna Orawa (Chránené vtáčie územie Horná Orava). Zgodnie z dyrektywą siedliskową na Orawie wyznaczono 22 Obszary o znaczeniu wspólnotowym (OZW) (po słowacku skrót SKUEV), głównie w celu ochrony ekosystemów torfowisk, łąk i świerka górskiego. W okolicy Krušetnicy znajduje się kilka hal górskich, które wyróżniają się ogromnym bogactwem gatunkowym ziół. Najbliżej znajdują się: Lomniarska hŕa SKUEV0826, Koleňová, Hruštínska hŕa i Lesniarska hŕa.

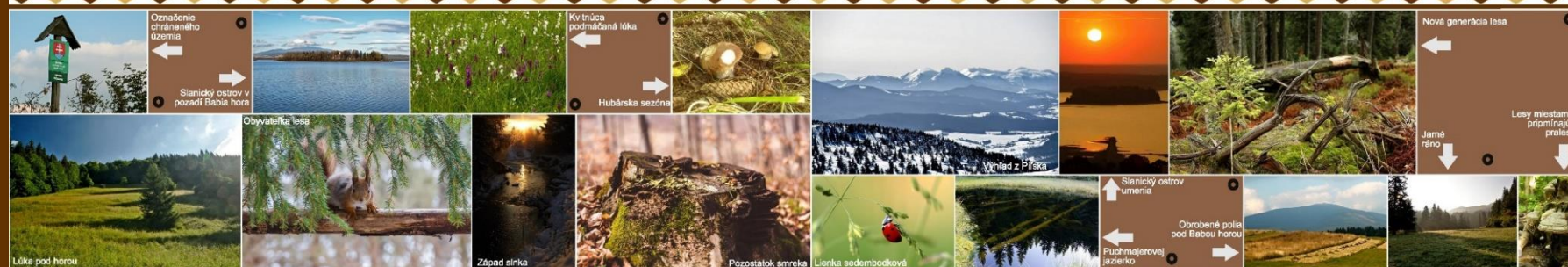

Informačno-náučná
tabuľa č. 6
o význame prírody
a potrebe jej
ochrany zo strany
človeka, pretože
príroda je
neopísateľné
bohatstvo, ktoré
treba chrániť.

6. PRÍRODA A JEJ OCHRANA

Náučný chodník "Príroda našimi očami"

Milí priatelia, dostali ste sa až na vrchol a zároveň na koniec náučného chodníka „PRÍRODA NAŠIMI OČAMI“. Pred vami sa rozprestiera nádherna oravskej krajiny, ktorú ste mali možnosť bližšie spoznať prostredníctvom náučných panelov. Neváhajte vystúpiť na vyhliadkovú vežu a pokochať sa výhľadom na panorámu vrchov. Z vrcholu máte možnosť vidieť krásu oravskej krajiny so všetkými svojimi zákutiami. Pohoria a kotliny sa postupne striedajú, rieky sa zarezávajú do reliéfu krajiny. Akoby sa vrchy na seba vrstvil. Akoby s diaľkou naberali sil a vypínali sa do čoraz vyšších nadmorských výšok.

Práve z tohto miesta môžeme nakuknúť aj poza Oravskú Maguru a v diaľke vidieť rozpínajúce sa Skorušinské vrchy a Tatry od západu až po vzdialenejší východ. Máme možnosť vidieť predovšetkým severné časti Tatier a Belianske Tatry, Červené vrchy, Osobitú, Roháčce a Sivý vrch. V ich pozadí sa vypínajú najvyššie vrcholy Vysokých Tatier.

Krajina, ktorú vidíte je súčasťou Chránenej krajinné oblasti (CHKO) Horná Orava. Do pôsobnosti správy CHKO Horná Orava spadá celé územie okresu Námestovo, väčšina územia okresu Tvrdošín a Dolný Kubín. Takmer polovicu územia CHKO zaberajú lesy, najmä lesy bukovo-jedľového vegetačného stupňa so silne zastúpenými smrekovými monokultúrami. Výnimku tvoria lesné komplexy Babej hory, Pílska a Paráča s pralesovitými porastami smreka s prímесou jarabiny. Stupeň kosodreviny je vyvinutý na Babej hore a Pílsku. Vo vrcholových častiach Babej hory je zreteľne vyvinutý aj alpínsky stupeň s alpínskymi lúkami.

Ďalším výnimočným javom vo vegetácii CHKO je prítomnosť značnej pestrosti rašelinných fytoocenóz s výskytom vzácných druhov rastlín. Územie CHKO Horná Orava je rozdelené na 4 zóny ochrany (A, B, C a D zóna) s diferencovaným stupňom ochrany (A - 5 stupeň, B - 4 stupeň, C - 3 stupeň a D - 2 stupeň ochrany).

KAPLNKA SEDEMBOLESTNEJ PANNY MÁRIE - PATRÓNKY SLOVENSKA

Od našej veže chodník pokračuje smerom ku kaplnke Sedembolestnej Panny Márie – patronky Slovenska, ktorá sa nachádza na Bučákoch.

Od našej veže vidokovej pohľadníčky v smeru kaplnky Panny Márie Sedembolestnej, – patronky Slovenska, ktorá nachádza sa v lokalitách Bučáky.

Pamätajte, že príroda je naša živiteľka, zdrojom pokoja a oddychu a preto si zaslúži našu starostlivosť a hlavnú ochranu.

Pamätajte, že príroda je naša živiteľka, zdrojom pokoja a oddychu a preto si zaslúži našu starostlivosť a hlavnú ochranu.

Drodzy priatelia. Stopniavo dotarľáte na samý vrchol a rovnocenne na koniec špeciálnej didaktickej PRÍRODA NASZYMI OZAMI. Przed Wami rozpościera się widok na przepiękny krajobraz Orawy, z którą mieliście możliwość zapoznać się za pomocą tablic informacyjnych. Nie wahajcie wejść wież widokową i podziwiać panoramę gór. Ze góry widać piękno krajobrazu Orawy, ze wszystkimi jej zakątkami. Widać na przemian góry i doliny rzeki wcinające się do zróżnicowanego terenu. Wygląda to, jakby góry nawarstwiały się jedna na drugiej. Jakby z oddali nabierały siły i wznosiły się coraz wyżej. Właśnie z tego miejsca możemy ujrzeć Magurę Orawską a oddali rozciągające się Skorużyskie Wierchy i Tatry, a to od zachodu aż po wschód. Z naszego punktu widokowego możemy zobaczyć przede wszystkim północne części Tatry i Tatry Bielskie, Czerwone Wierchy, Osobitą, Rohacze i Siwy Wierch. Na ich tle wznoszą się najwyższe szczyty tatr Wysokich.

Krajobraz, który widzicie, jest częścią Obszaru Chronionego Krajobrazu Górna Orawa. Administracja Obszaru Chronionego Krajobrazu Górna Orawa obejmuje cały obszar powiatu Namiestów, większość obszaru powiatu Twardoszyń, większą część powiatu Dolny Kubin. Większą część terytorium zajmują góry fliszowe utworzone przez skały fliszowe. Prawie połowę obszaru chronionego krajobrazu zajmują lasy. Dużą część pokrywają głównie lasy wegetacji bukowo-jodłowej i silnie reprezentowanymi monokulturami świerkowymi. Wyjątkiem są kompleksy leśne babia Góra, Pílsko i Parac z oryginalnymi kompleksami leśnymi świerczyn z domieszką jarzębiny. Na piętrze roślinności kosodrzewiny w okolicy Babiej Góry jest wyraźnie rozwinięte alpejskie piętro hal z przewagą łąk górskich. Innym unikatowym zjawiskiem dotyczącym roślinności OOK jest obecność znacznej różnorodności fitocenoz torfowych z występowaniem charakterystycznych, rzadkich i zagrożonych gatunków roślin. Teren Obszaru Chronionego Krajobrazu Górna Orawa jest podzielony zgodnie z charakterem walorów przyrodniczych na 4 strefy ochronne (strefa A, B, C i D) o zróżnicowanym stopniu ochrony (A - 5 stopni, B - 4 stopnie, C - 3 stopnie i D - 2 stopnie ochrony).

Autori fotografi na všetkých miestach náučného chodníka "Príroda našimi očami" sú: Ing. Šimon Kariš, Ing. Marek Myšák, Ing. Branislav Jurček, Ing. Klaudia Dufková, obec Kráľovica.

Na samom vrchu starostka obce Krušetnica poďakovala všetkým osobám, ktoré sa podieľali na implementácii mikroprojektu. Spoločne so starostkou obce/gminy Jeleśnia slávnostne prestrihli stuhu na znak jej oficiálneho sprístupnenia verejnosti.

Pri vyhliadkovej veži bol podávaný guláš, ktorý uvarili členovia poľovníckeho spolku v obci Krušetnica. Tiež boli podávané nápoje na občerstvenie, pretože teploty vystúpili až na takmer 30°C.

POHĽAD NA HORNOORAVSKÚ KOTLINU / POGLĄD NA KOTLINĘ GÓRNEJ ORAWY / PANORAMA OF THE UPPER ORAVA BASIN

- Drevené lavice a stôl
- Koše na odpadky 4 ks
- Propagačné leporelo 200 ks

- Drevené lavice a stôl
- Koše na odpadky 4 ks
- Propagačné leporelo 200 ks

Wesłała do majątku omi-
tawskiego, była administrat-
orką przez dziesięć lat.
W 1624 r. liczyła 90
mieszkańców, a następnie
podczas powstania kocz-
owców w 1716 r. liczyła
już 310 mieszkańców. W 1778
miała 390 mieszkańców.
W 1821 r. w 121 domach
mieszkało 820 mieszkańców.
Miejscaży tamowali się
rolnictwem, szafarstwem,
domowym wyrobem sukna
i koźmiarstwem. Uprawiali
głównie len i konopie. Dru-
żali głównie białe. Duże zna-
czenie dla gospodarki miały
woły, które były główną siłą
pociągową przy pracy. Żródłem
utrzymania rodzin poddań-
czych były głównie karcz-
ki.

Takéto občerstvenie čakalo návštevníkov po návrate od vyhlídkovej veže.

Predmetom mikropjektu boli v rámci úlohy s názvom „Spoločný náučný výstup ku rozhľadni na Vrchoch“ aj nasledovné položky:

- Zabezpečenie občerstvenia pre návštevníkov
- Doprava návštevníkov z Poľska
- Zabezpečenie odmien lektorov zo Správy CHKO Horná Orava

Predmetom mikroprojektu boli v rámci úlohy s názvom „Riadenie a propagácia mikroprojektu“ nasledovné položky:

- Propagačná tabuľa 90*70 cm
- Pamätná tabuľa 100*150 cm
- Propagačné predmety ako perá a USB kľúče v počte 200 ks
- Zabezpečenie kancelárskych potrieb a projektového manažmentu.

 Interreg
PL-SK Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

Názov mikroprojektu
Nazwa mikroprojektu

**„Spoločne lesnými cestami i necestami /
Razem przez leśne ścieżki i bezdroża.“**

Hlavný cieľ investície:
„Vybudovanie oddychovej zóny v obci Krušetnica“.

Obdobie realizácie projektu: 03/2020 - 02/2021

Číslo mikroprojektu: INT/EB/ZA/1/V/A/0162

Mikroprojekt realizovaný cez:
Mikroprojekt realizowany przez:

 **ŽILINSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ**

Projektoví partneri:
Partnerzy projektu:

VP - Obec Krušetnica

P1 Gmina Jeleśnia

Názov mikroprojektu:
Spoločne lesnými cestami i necestami

Prioritná os:
Ochrana a rozvoj prírodného a kultúrneho
dedičstva cezhraničného územia

Špecifický cieľ:
Zvýšenie úrovni udržateľného využitia
kultúrneho a prírodného dedičstva návštevníkmi
a obyvateľmi

Oprávnené výdavky:

42 778,92 € - príspevok z EFRR
5 032,81 € - príspevok zo štátneho rozpočtu
2 516,42 € - vlastné zdroje obce Krušetnica
50 328,15 € - celkový rozpočet mikroprojektu

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

EUROPSKA UNIA

Názov mikroprojektu:
Nazwa mikroprojektu:
„Spoločne lesnými cestami i necestami“

Mikroprojekt realizovaný cez:
Mikroprojekt realizowany przez:
ŽILINSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Projektoví partneri:
Partnerzy projektu:
Obec Krušetnica
Gmina Jelesnia

Miesto realizácie: obec Krušetnica
Miejsce realizacji: gmina Krušetnica

Obdobie realizácie/Czas realizacji mikroprojektu: 03/2020-02/2021

Kód/kod mikroprojektu: INT/EB/ZA/1/V/A/0162

Cieľ mikroprojektu: Hlavným cieľom projektu je posilnenie propagácie kultúrneho a prírodného poľsko-slovenského dedičstva ako pridaná hodnota novej vzniknutej spolupráce v oblasti vyváženej turistiky a relaxu vo voľnej prírode.

Cel mikroprojektu: Głównym celem projektu jest wzmocnienie promocji kulturowego i przyrodniczego dziedzictwa polsko-słowackiego jako wartości dodanej nowo nawiązanej współpracy w zakresie zrównoważonej turystyki i wypoczynku na łonie natury.

Zmluva o poskytnutí finančného príspevku pre individuálny mikroprojekt

Zmluva o poskytnutí finančného príspevku č. INT/EB/ZA/1/V/A/0162
Na realizáciu mikroprojektu „Spoločne lesnými cestami i necestami“, č. INT/EB/ZA/1/V/A/0162
Podľa rozhodnutia Výboru pre mikroprojekty č. 35/2020 zo dňa 13.01. 2020, v rámci Programu
cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Poľsko-Slovensko 2014-2020
uzavretá medzi:

Žilinským samosprávnym krajom
so sídlom: Komenského 48, 011 09 Žilina

ďalej len „Euroregion/VÚC“,

zastúpeným: Ing. Erikou Jurinovou, predsedníčkou Žilinského samosprávneho kraja,

a

Obec Krušetnica

so sídlom: Krušetnica č. 69, 029 54 Krušetnica

IČO: 00314595

DIČ: 2020571663

ďalej len „mikroprijímateľ“

zastúpený: Mgr. Teréziou Pachoňovou, starostkou obce Krušetnica, na základe plnej moci² Osvedčenia zo
dňa 30.11.2018 ktoré tvorí prílohu č. 2 k tejto zmluve,

podpisom zastupujúceho zmluvného partnera

Hlavným cieľom projektu je posilnenie propagácie kultúrneho a prírodného poľsko-slovenského dedičstva ako pridaná hodnota novej vzniknutej spolupráce v oblasti vyváženej turistiky a relaxu vo voľnej prírode.

Špecifické ciele:

1 / Rozvoj cezhraničnej spolupráce v oblasti cestovného ruchu v prihraničnej oblasti poľsko-slovenského územia zlepšením infraštruktúry cestovného ruchu, ktoré prispejú k zlepšeniu turistické atraktivity územia a vytvoriť podmienky pre ďalší rozvoj cestovného ruchu.

2/Kultivácia kultúrneho, historického a najmä prírodného dedičstva pohraničia poľsko-slovenského tým, s pripomenutím skúseností a tradície pre mladšiu generáciu.

3 / Vytvorenie optimálnych podmienok pre dobré podmienky cezhraničnej spolupráce, podpora dedičstva každého regiónu a prispieť k integrácii hranice.

Všetkým děkujeme za účast!

Srdečne pozývame všetkých turistov,
návštevníkov, prechádzkárov na náš
náučný chodník, ktorý Vás zavedie až
k vyhliadkovej veži !

